

בש"פ 4808/17 - מדינת ישראל נגד מונתסר אמארה, מוחמד אמארה, רביע אמארה, כרם אמארה

בית המשפט העליון

בש"פ 4808/17

כבוד השופט מ' מזוז
מדינת ישראל

לפני:
העוררת:

נ ג ד

1. מונתסר אמארה
2. מוחמד אמארה
3. רביע אמארה
4. כרם אמארה

המשיבים:

ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות
אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 על החלטת בית
המשפט המחוזי בנצרת (כב' הנשיא ד"ר א' אברהם)
במ"ת 48979-04-17 מיום 12.6.2017

תאריך הישיבה: כ' בסיון התשע"ז (14.6.2017)

בשם העוררת: עו"ד דפנה שמול

בשם המשיבים: עו"ד מני אלביר

החלטה

1. ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים)
על החלטת בית המשפט המחוזי בנצרת (הנשיא ד"ר א' אברהם) מיום 12.6.2017 במ"ת 48979-04-17, בגדרה הורה

עמוד 1

בית המשפט על שחרורם של המשיבים למעצר בית מלא בתנאים שקבע.

2. ביום 30.4.2017 הוגש בבית המשפט המחוזי בנצרת כתב אישום נגד המשיבים, כולם אחים (נאשמים 2-5 בכתב האישום), ו-2 נאשמים נוספים (נאשמים 1 ו-6 בכתב האישום, להלן ביחד: הנאשמים). כתב אישום מייחס לנאשמים חטיפה של אדם (להלן: המתלונן) אשר סברו כי "עקץ" את מי מהם. בהמשך הם הובילו את המתלונן ליער, כבלו אותו לספסל, תקפו אותו, ואיימו עליו כדי להניעו להחזיר להם את כספי "העוקץ".

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המדינה בקשה למעצר הנאשמים עד לתום ההליכים נגדם. בבקשה נטען לקיום ראיות לכאורה ולקיומן של עילות מעצר לפי סעיף 21 לחוק המעצרים.

4. ביום 11.5.2017 קבע בית משפט קמא כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמת הנאשמים, כמו גם עילת מעצר של מסוכנות הנלמדת מחומרת העבירות ונסיבות ביצוען. עם זאת, הורה בית המשפט כי שירות המבחן יבחן אפשרות לשחרר את הנאשמים לחלופת מעצר. במסגרת התסקירים שהוגש על ידי שירות המבחן בעניינם של המשיבים לא המליץ השירות לשחררם לחלופת מעצר, אך המליץ על שחרורו של אחד הנאשמים האחרים (להלן: אחמד). ביום 6.6.2017 הורה בית המשפט על שחרורו של אחמד לחלופת מעצר, וכן הורה כי נאשם אחר (להלן: יוסף), ששחרר בתנאי ערובה עוד בטרם הוגש כתב האישום, ימשיך וישהה בחלופת המעצר עליה הוחלט. בכל הנוגע למשיבים, הורה בית המשפט כי שירות המבחן יוסיף ויבחן את השפעתה של "סולחה" שנכרתה בין משפחת המשיבים למתלונן על אפשרות של שחרורם לחלופת מעצר. בתסקירים משלימים שהגיש ציין השירות את התרשמותו כי אכן ה"סולחה" הביאה לרגיעה בין הצדדים ולהפחתת הסיכון להישנות מעשי אלימות, אך השירות לא מצא כי חלופות המעצר שהוצעו מתאימות ולפיכך לא ראה להמליץ על שחרור המשיבים לחלופת מעצר.

5. ביום 12.6.2017, לאחר שמיעת טענות הצדדים ובחינת חלופות המעצר והמשמורנים שהוצעו, ניתנה החלטת בית המשפט (הנשיא ד"ר א' אברהם) לפיה למרות חומרת המעשים המיוחסים למשיבים, עברם הפלילי של מקצתם ועמדת שירות המבחן כאמור, הרי שיש מקום להורות על שחרורם של המשיבים בתנאי ערובה. זאת, קבע בית המשפט, מאחר שנוכח מסוכנותם הפחותה של המשיבים בעקבות הסולחה, ניתן להשיג את תכלית המעצר ולהתמודד עם מסוכנותם של המשיבים תוך פגיעה פחותה בחירותם. עוד עמד בית המשפט על כך שהנאשמים האחרים (אחמד ויוסף) שוחררו לחלופת מעצר על אף חלקם המשמעותי במעשי האלימות שיוחסו לנאשמים בכתב האישום, כאשר ליוסף אף עבר פלילי הכולל מעשי אלימות.

על כן, קבע בית המשפט כי המשיבים 1 ו-2 ישוחררו למעצר בית מלא בביתם, והמשיבים 3 ו-4 ישוחררו למעצר בית מלא בבית אמם (שני הבתים מצויים בכפר כנא). כן קבע בית המשפט כי המשיבים ישהו בבתי הנ"ל במשך כל שעות היממה, אלא אם יהא עליהם לצאת לדיונים בעניינם בבית המשפט. בכל זמן נתון ישהו יחד עם כל אחת משתי קבוצות המשיבים (המשיבים 1 ו-2 והמשיבים 3 ו-4) משמורן אחד לפחות (מתוך 6 המשמורנים שאושרו), אשר ילווה אותם גם לדיונים בבית המשפט. עוד נקבע, כי כל אחד מהמשיבים יפקיד סך של 5,000 ₪ במזומן בקופת בית המשפט ויחתום על התחייבות בסך של 10,000 ₪, וכי כל אחד מן המשמורנים יחתום על ערבות בסך של 10,000 ₪.

לבקשת המדינה, הורה בית המשפט על עיכוב שחרורם של המשיבים עד ליום 14.6.2017 בשעה 12:00.

6. כעת מונח לפני ערר המדינה על החלטת בית המשפט לשחרר את המשיבים לחלופת מעצר כאמור. לטענת המדינה, מכלול הנתונים בעניינם של המשיבים, ובכלל זה המעשים הקשים המיוחסים להם, העדר המלצת שירות המבחן ועברם הפלילי של המשיבים 3 ו-4, מצביעים על המסוכנות הנשקפת מהם, כמו גם על הקושי לתת בהם את האמון הנדרש לצורך שחרור לחלופות המעצר המוצעות. עוד טוענת המדינה, כי בית משפט קמא שגה בכך שהורה על שחרור המשיבים לשתי חלופות מעצר "משותפות". זאת, בפרט לגבי המשיבים 3 ו-4, אשר שירות המבחן עמד על המסוכנות הטמונה בשחרורם לחלופת מעצר "משותפת", נוכח עברם הפלילי. כן נטען, כי שגה בית משפט קמא בקביעתו כי 6 מפקחים שונים יפקחו לחילופין ולסירוגין על שתי חלופות המעצר, וזאת מבלי שקבע אחריות ברורה לפיקוח על המשיבים, בפרט כאשר שירות המבחן עמד על קשיים הנוגעים לפניותם של חלק מהמפקחים לביצוע הפיקוח. עוד נטען, כי שגה בית המשפט עת נתן משקל משמעותי להסכם ה"סולחה" שבין משפחת המשיבים למתלונן. לבסוף, טוענת המדינה כי יש להבחין בין עניינם של המשיבים לבין זה של יוסף ואחמד ששחררו לחלופת מעצר. נטען כי יוסף שוחרר כבר במסגרת "מעצר הימים", וכי המדינה לא ביקשה את חידוש מעצרו עם הגשת כתב האישום נגדו, נוכח ההלכה לפיה לא בנקל יוחזר לבית המעצר מי שכבר שוחרר ממנו. ואילו לגבי אחמד שירות המבחן המליץ על שחרורו לחלופת מעצר שנמצאה מתאימה.

7. בדיון לפני חזרה באת כוח המדינה על עיקרי נימוקי הערר תוך הדגשה כי העיקר בעיני המדינה אינו בעצם השחרור לחלופת מעצר אלא בכך שמדובר בחלופות לא מתאימות, כפי התרשמות שירות המבחן. לטענת המדינה, הקרבה בין מקום שהייה של המשיבים, היות כל אחת מהחלופות משותפת לשניים מן המשיבים וריבוי המשמורנים ללא שנקבע משמורן אחראי, פוגם בהתאמת החלופות.

מנגד, הפנה בא כוח המשיבים להחלטת בית המשפט מיום 11.5.2017 ממנו עולה לדבריו שקיימת חולשה ראייתית. כן הדגיש כי המשפחה הציעה מספר רב של משמורנים, שכולם רואיינו על ידי שירות המבחן, ובית המשפט, שראיין בעצמו את המשמורנים, אישר שישה מהם. כן נטען שלא הייתה הצדקה להסתייגות של שירות המבחן מחלק מהמשמורנים שהוצעו בנימוק שהם מגוונים על המשיבים. לדבריו, מר עדואן אמארה, דודם של המשיבים, בן 66, המתגורר בסמוך, יוכל לשמש כמשמורן האחראי על מערך המשמורנים. לבסוף נטען כי מדובר בתיק שלא צפוי להסתיים בהסדר אלא יתנהל זמן לא קצר, ויש חשיבות להסדרת חלופת מעצר.

דיון והכרעה

8. לאחר עיון ובחינה איני סבור כי נפלה שגגה מלפני בית משפט קמא המצריכה התערבות, וממילא דין הערר להידחות.

9. נקודת המוצא היא מצוות המחוקק לפיה בית המשפט לא ייתן צו מעצר אם ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור, שפגיעתם בחירותו של הנאשם פחותה (סעיף 21(ב) לחוק המעצרים).

10. באת כוח המדינה הבהירה, ברוב הגינותה, כי הדגש בערר המדינה אינו בכך שלא ראוי לשחרר את המשיבים לחלופת מעצר, אלא שהחלופות שנקבעו אינן הולמות; זאת בעיקר בהסתמך על הערכת שירות המבחן. אכן, לא בנקל יסטה בית המשפט מהמלצות שירות המבחן לענין חלופת מעצר. ואולם, כידוע, הסמכות ושיקול הדעת הם לעולם של בית המשפט.

"כפי שנפסק לא אחת, תסקיר המעצר הוא כלי עזר מקצועי בלבד ואינו כובל את שיקול דעתו של בית המשפט בבחינת 'כזה ראה וקדש'" (בש"פ 3064/15 מאירוב נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (12.5.2015), וראו גם בש"פ 8097/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (9.12.2014); בש"פ 3474/16 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 19 (3.5.2016)).

11. משנתן בית המשפט את דעתו לתסקירי שירות המבחן, ומששוחח בעצמו עם המשמורנים והתרשם מהם, ומשמצא כי מדובר בחלופות מעצר מתאימות שיש בהם כדי להשיג את תכלית המעצר תוך פגיעה פחותה בחירותם, איני רואה עילה להתערב במסקנתו זו. אזכיר כי גם שירות המבחן התרשם כי חלה רגיעה בין המשפחות בעקבות ה"סולחה" ועקב כך פחת הסיכון להישנות מעשי האלימות.

12. לבסוף, איני סבור כי בקרבה בין מקום חלופות המעצר ובחיבור בין שתי קבוצות המשיבים, שהם כאמור כולם אחים, יש בהכרח כדי לפגום בהתאמתן של חלופות המעצר ליעדן. קביעת מקום מעצר בית צריכה, במידת האפשר, שלא ליצור הכבדה מיותרת על העצורים ועל המפקחים עליהם. קביעת מקום טבעי ונוח תצמצם בהכרח את המוטיבציה, וממילא את הסיכון, להפרת תנאי מעצר הבית. קרבת המקום גם תקל כאמור על המפקחים. למותר לומר כי אם יפרו המשיבים את התנאים שנקבעו בהחלטת בית משפט קמא הם ייחשפו לאפשרות של החזרתם למעצר מאחורי סורג ובריח.

13. רשמתי לפני את הצהרת בא כוח המשיבים כי דודם של המשיבים, עדואן אמארה, ישמש כמשמורן האחראי על מערך המשמורנים, כדי להבטיח עמידה בתנאים שקבע בית המשפט.

14. סוף דבר: הערר נדחה, וממילא גם ההחלטה על עיכוב הביצוע של החלטת בית משפט קמא מבוטלת גם כן.

ניתנה היום, כ"א בסיון התשע"ז (15.6.2017).

ש ו פ ט